

JÖNKÖPING UNIVERSITY

*School of Education and
Communication*

Genom högläsning och boksamtal utvecklas elevers språk

*En kvalitativ studie om hur lärare beskriver att de använder
högläsning och boksamtal för att främja elevers
språkutveckling.*

KURS: Examensarbete för grundlärare F-3, 15hp

PROGRAM: Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3

FÖRFATTARE: Maylin Chukro

EXAMINATOR: Barbro Lundin

SAMMANFATTNING/ABSTRACT

Maylin Chukro

Genom högläsning och boksamtal utvecklas elevers språk

En kvalitativ studie om elevers språkutveckling vid högläsning och boksamtal.

Through reading aloud and book conversations, pupils' languages are developed

A qualitative study of pupils' language development when reading-aloud and in book conversations.

Antal sidor: 34

Syftet med denna studie är att ta reda på hur lärare beskriver högläsning och boksamtal i klassrummet i praktiken och hur dessa kan utveckla elevers språk. Syftet är även att undersöka hur lärare beskriver att de får med alla elever i boksamtal. För att uppnå studiens syfte har empiriskt material samlats in med utgångspunkt i Brymans (2011) förslag på kvalitativ metod med semistrukturerade intervjuer. Studien grundar sig på den sociokulturella teorin som redogör för att elever lär sig i samspel och genom kommunikation med andra. Slutsatsen utifrån studiens resultat är att lärare beskriver att högläsning och boksamtal har stor betydelse för elevers språkutveckling. Elevers språk utvecklas när de får möjlighet att i grupp eller individuellt stärka sig i att lyssna och återberätta en uppläst text. För att främja språkutvecklingen hos elever i samband med boksamtal använder sig lärarna av olika läromedel för att anpassa undervisningen. Lärarna är avgörande för att möjliggöra att elever utvecklas och lyckas och därför kan de anpassa högläsningen och boksamtalsstunderna till elever på olika sätt.

The aim of this study is to find out how teachers describe reading and book conversations in the classroom in practice and how these can develop pupils' languages. The aim is also to investigate how teachers describe that they engage all pupils' in book conversations. In order to achieve the aim of the study, empirical material has been collected on the basis of Bryman's (2011) proposal for a qualitative method with semi-structured interviews. The study is based on the socio-cultural theory that explains that pupils learn in interaction and through communication with others. The conclusion based on the study's result is that teachers describe that reading and book conversations are of great importance for pupils' language development. Pupils' language is developed when they are given the opportunity to, in groups or individually, strengthen themselves in listening and retelling a spoken text. In order to promote language development among pupils in connection with book conversations, the teachers use different teaching aids to adapt the teaching. The teachers are crucial for enabling pupils to develop and succeed, and therefore they can adapt the reading and book talk occasions to pupils in different ways.

Sökord: högläsning, boksamtal, läromedel, språkutveckling, kvalitativ metod, anpassning

Keywords: reading, book conversations, teaching materials, language development, qualitative method, adaptation

---

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	3
1. INLEDNING	1
2. BAKGRUND	2
2.1 STYRDOKUMENT	2
2.2 SOCIOKULTURELLT PERSPEKTIV	2
2.3 HÖGLÄSNING	3
2.4 BOKSAMTAL.....	4
2.5 LÄRARES ROLL	5
2.6 SPRÅKUTVECKLING.....	5
2.7 KRITISKA PERSPEKTIV PÅ BOKSAMTAL	6
3. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	8
4. METOD	9
4.1 MATERIALINSAMLING.....	9
4.2 URVAL.....	10
4.5 GENOMFÖRANDE OCH ETISKA ÖVERVÅGANDEN	11
4.3 VALIDITET OCH RELIABILITET	12
4.4 ANALYS.....	13
5. RESULTAT	14
5.1 HUR BESKRIVER LÄRARE ATT DE ANVÄNDER HÖGLÄSNING OCH BOKSAMTAL I KLASSRUMMET OCH VARFÖR?.....	14
5.1.1 HÖGLÄSNING	14
5.1.2 BOKSAMTAL.....	17
5.2 HUR BESKRIVER LÄRARNA ATT ELEVERNAS SPRÅK UTVECKLAS AV BOKSAMTAL OCH LÄROMEDEL?	19
5.3 HUR BESKRIVER LÄRARNA ATT DE ANPASSAR HÖGLÄSNING OCH BOKSAMTAL TILL ELEVERNA PÅ INDIVIDNIVÅ?	21
5.4 REDOGÖRELSE AV DEN ÖPPNA FRÅGAN I INTERVJUN	22
6. DISKUSSION	26
6.1 METODDISKUSSION	26
6.2 RESULTATDISKUSSION	28
6.2.1 HUR BESKRIVER LÄRARE ATT DE ANVÄNDER HÖGLÄSNING OCH BOKSAMTAL I KLASSRUMMET OCH VARFÖR?.....	28
6.2.2 HUR BESKRIVER LÄRARNA ATT ELEVERNAS SPRÅK UTVECKLAS AV BOKSAMTAL OCH LÄROMEDEL?.....	29
6.2.3 HUR BESKRIVER LÄRARNA ATT DE ANPASSAR HÖGLÄSNING OCH BOKSAMTAL TILL ELEVERNA PÅ INDIVIDNIVÅ?.....	31
6.3 FORTSATT FORSKNING	32
7. REFERENSLISTA	33
8. BILAGOR	1
BILAGA 1	1
BILAGA 2.....	2

1. Inledning

I *Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* under ”tala, lyssna och samtala” i svenskämnet står det att elever ska kunna lyssna på olika texter som de sedan ska återberätta i interaktion med andra elever. Som en av förmågorna under svenskämnet nämns att elever ska kunna formulera sig i både tal och skrift. Med detta avses att de ska kunna kommunicera med andra både muntligt och skriftligt (Skolverket, 2018). En viktig sida hos boksamtal är just samtalen. Flera forskare har betonat att elever utvecklar sitt språk i samtal med andra, att denna muntliga del är gynnsam för elevers språkutveckling (se till exempel Bergöö, 2009 och Schmidt och Grönte, 2015). Läraren har ett stort ansvar att utveckla elevers språkutveckling genom att ge dem möjlighet att bearbeta texter via just samtal (Bergöö, 2009).

Under den Verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) lade jag märke till att lärare använder sig av högläsning och boksamtal. Jag har också lagt märke till skillnader i hur man arbetar med högläsning och boksamtal. En del lärare högläser och bearbetar texter noggrant medan andra enbart högläser utan något boksamtal. Detta kan medföra att boksamtalstillfällena varierar i skolorna beroende på hur de arbetar med högläsning och boksamtal. Stensson (2006) menar att de ständigt ska arbeta med boksamtal i undervisningen för att elever ska utveckla sitt språk tillsammans med andra.

I den här studien har jag valt att fördjupa mig i att analysera hur lärare beskriver högläsning och boksamtal i klassrummet och hur det kan utveckla elevers språk. Syftet är även att undersöka hur lärare beskriver att de får med alla elever i högläsning och boksamtal. Hur beskriver lärare att elever utvecklar sitt språk med hjälp av boksamtal och vad gör lärare för att få elever att vilja vara med och samtala? Den här studien är en empirisk undersökning där syfte och frågeställningarna besvarats genom semistrukturerade intervjuer med fem lärare för att åstadkomma djup förståelse där lärare beskriver ämnet.

2. Bakgrund

I detta kapitel (kap. 2.1) kommer till en början högläsning och boksamtal utifrån styrdokument att presenteras i förhållande till *Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet* för ämnet svenska. Därefter kommer det redogöras för det sociokulturella perspektivet som ligger till grund för denna studie (kap. 2.2), fördelar med högläsning (kap. 2.3), boksamtal (kap. 2.4), lärares roll (kap. 2.5), språkutveckling (kap. 2.6) och kritiska perspektiv på boksamtal (kap. 2.7).

2.1 Styrdokument

Skolan är en mötesplats där elever och lärare är involverade socialt och därför ska de respektera och ta hänsyn till varandras åsikter och förutsättningar (Skolverket, 2018). Alla elever ska få möjlighet att framföra sina åsikter och tankar och därför är det betydelsefullt att skolan är en trygg plats för alla (Skolverket, 2018). Boksamtal ses här utifrån Skolverkets påpekande om språkets betydelse för identitetsutveckling och att varje elev ska få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga (Skolverket, 2017). Skolverket:

Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts (Skolverket, 2018).

2.2 Sociokulturellt perspektiv

Studien utgår från ett sociokulturellt perspektiv vilket enligt Vygotskij (2001) innebär att människan lär sig i interaktion och samarbete med andra. Under ett högläsningstillfälle och ett boksamtalstillfälle med lärare får elever vara med och samtala på olika sätt. Vygotskij (2001) menar att utan social kommunikation sker ingen utveckling vare sig det handlar om elevers språk eller tänkande. Det Vygotskij menar är att det inte finns en klar sociokulturell inlärningsteori utan att människor lär sig tillsammans. Det innebär att hitta ett skiftande

sätt att komma nära lärande i stöd och ihop med andra. När människor samspelar med andra formar det deras tänkande. Ett grundläggande begrepp för lärande är flerstämmighet och det betyder att elever tillsammans med andra får djupare förståelse för ett ämne. I detta sammanhang är det betydelsefullt när elever får möjlighet att vara med och samtala om böcker vilket gör att de på olika sätt kan uttrycka sig. Det innebär att elevers språkutveckling främjas i samspel med de vuxna vilket gör att de får stimulera och utöka samtalen med ny kunskap. För att hjälpa elever att utvecklas är det betydelsefullt att skapa en miljö som bidrar till att de får samspela med andra samt att de får utvecklas i sitt tänkande. Skulle eleven arbeta själv skulle förståelsen bli begränsad och bristande (Vygotskij, 2001).

2.3 Fördelar med högläsning

Det finns många fördelar med att använda sig av högläsning i undervisningen. Högläsningen som beskrivs i denna studie är när lärare läser högt för sina elever. Tidigare forskning visar att lärare som aktivt använder sig av högläsning i undervisningen skapar en gemenskap bland lyssnarna där de får möjlighet att tillsammans dela erfarenheter och kunskaper. Under ett högläsningstillfälle får alla elever som är med möjlighet till en utvidgad förståelse (Jönsson, 2007). Även Liberg (2007) anser att elever som medverkar i olika läs- och skrivsammanhang i interaktion med andra får möjlighet till utvidgat språk och djupare kunskaper. Under en högläsningstund kan elever berätta och sätta ord på sin förståelse genom att de tillsammans samtalar om den upplästa texten (2007). Elevers muntliga kunskaper påverkas av hur mycket lärare använder sig av högläsning i undervisningen. Detta för att lärare använder sig av ett rikligt ordförråd, ställer öppna frågor samt ger elever feedback. Enligt Wozniak (2011) är det betydelsefullt att lärare under högläsningstunden stannar upp och ger elever möjlighet att samtala. Scheiner och Gorsetman (2009) framhåller att lärare är en viktig faktor för att klargöra och hjälpa elever till en slutsats. Det finns elever som inte kan komma fram till en slutsats själva eftersom de saknar en tillräcklig språklig förståelse. Dessa elever tolkar innehållet av lärares högläsning ordagrant och får svårt för att kommunicera i samtal. Det positiva med högläsning är att elever får möjlighet att vara med och lyssna oavsett läsförmåga. Dessutom kan lärare vid det här tillfället välja texter som är svårare än om eleverna själva skulle välja dem. Det positiva som Jönsson (2007) också menar med en högläsningstund är att den hålls samman och avslutas för alla vid samma tidpunkt.

2.4 Boksamtal

När lärare har boksamtal med elever kan två samtalsmodeller användas, dessa samtalsmodeller är recitationsmodellen och diskussionsmodellen. Recitationsmodellen innebär att frågor som ställs har förutbestämda svar medan diskussionsmodellen innebär att öppna frågor som ställs inte har något förutbestämt svar (Tengberg, 2011). Under högläsningstillfället är det betydelsefullt att lärare tar paus och ställer öppna frågor till elever vilket bidrar till att elever får möjlighet att reflektera och samtala om innehållet i en bok. Syftet med att ha boksamtal i undervisningen är att eleverna ska få ingå i en gemenskap där de får chans att samtala och reflektera kring ett innehåll utifrån egna tankar och funderingar. I boksamtal är det viktigt att lärare ser till att frågorna möjliggör ett reflekterande och utvecklande samtal. Det som sker är att lärare bygger på samtalet med frågor med hjälp av elevers funderingar, synpunkter och tankar. Det betyder inte att boksamtal endast ska syfta till att elever ska förstå det självklara utan de måste samtidigt skapa sig förmågan att förstå. När elever har lyssnat på en berättelse kan de med hjälp av sin förståelse och sina upplevelser beskriva den berättande texten (Jönsson, 2007). Elever måste få utveckla sitt språk tillsammans med andra och detta kan göras med hjälp av boksamtal. I interaktion med andra och under ett boksamtal får elever tillfälle att berätta om egna slutsatser med hjälp av iakttagelser de har gjort. I samtal får elever även möjlighet att knyta an till egna upplevelser och erfarenheter. Vidare får elever även ta del av andra perspektiv och ta hänsyn till dessa (Liberg, 2007).

Elever får djupare förståelse genom att skapa inre bilder vilket sker genom textens innehåll, lärarens frågor och elevernas tidigare erfarenheter (Liberg, 2007) och det innebär att när lärare läser olika slags böcker får elever möjlighet att utveckla sitt språk. Wozniak (2011) skriver i en studie om en observation hon gjorde vilken synliggjorde att elever lär sig av varandra när de får möjlighet att delta i samtal. Jönsson (2007) och Wozniak (2011) menar att elever som får chans att aktivt delta i boksamtal bygger upp en egen förståelse och får djupare kunskaper i samband med att de kommunicerar. Lärandet sker genom kommunikation, därför menar Jönsson att kommunikation är en viktig del i lärandet (Jönsson, 2007).

2.5 Lärares roll

Med hjälp av boksamtal möjliggör lärare att elever får tillfälle att träna på att berätta, återberätta och diskutera. I samband med detta får elever ett stort ordförråd och djupare förståelse av innehållet. Vid boksamtalstunderna är det betydelsefullt att lärare håller ett samtal som inte känns påtvingat där elever får prata om sådant som ligger dem nära. För att möjliggöra språkutveckling hos elever kan lärare se till att få ett samtal om sådant som inte finns närvarande bland elever såsom spel eller ett djur. Dessa ämnen gör att elever samtalar öppet där de delar med sig av sina erfarenheter och upplevelser (Gest, Holland-Coviello, Welsh, Eicher-Catt & Gill, 2006). En svårighet som Eriksson (2002) skriver om är när lärare tar över samtalen och vägleder elever in i diskussioner som är skapade av lärare och inte elever. Det som Eriksson (2002) anser är att lärare får bestämma sig för att antingen tillåta elever samtala helt fritt eller att lärare har full kontroll över samtalet. Enligt Hadjioannou och Loizou (2011) och Jönsson (2007) ska lärare under samtalet vara ett stöd för elever. För att skapa gynnsammare förutsättningar för elever att skapa sig en bild av det lästa och förstå innehållet kan läraren hjälpa till med att besvara frågor, vägleda samtalen och förtydliga. Scheiner och Gorsetman (2009) framhåller att lärare är en viktig del i samtalet för att göra det tydligt för en del elever samt vägleda dem till en slutsats. Forskarna menar att elever inte har en tillräcklig språklig förståelse för att komma fram till en egen slutsats. Enligt Liberg (2007) får elever tillsammans med andra bredare kunskaper och utvecklar bättre språkutveckling när de deltar i olika läs- och skrivsituationer.

2.6 Språkutveckling

Det finns många fördelar med att använda sig av litteratur i undervisningen. Under ett högläsningstillfälle får alla elever som är delaktiga i samtalet möjlighet till en utvidgad förståelse. Elevers språkutveckling beror på att de är med och samtalar med andra elever i olika sociala miljöer. Valet av lärares frågor under ett samtal är också avgörande för att elever utvecklar sitt språk. Med detta menas att elever får chans att samtala om innehållet samt att de använder språket på en hög nivå (Scheiner och Gorsetman, 2009). Språket har en viktig betydelse tillsammans med den sociala handlingen. Det innebär att när elever använder sig av ord och grammatik i sociala sammanhang möjliggör de för sig själva att få djupare kunskaper beroende på hur de använder språket (Eriksson, 2002). När elever får lyssna på en och samma bok utvecklar de sitt språk eftersom de tillsammans med andra lär

sig nya ord och begrepp (Jönsson, 2007). Forskning visar att den dialogiska högläsningen möjliggör att elever utvecklar sitt språk. Med dialogiska klassrumsdiskussioner menas det att hela elevgruppen sätts i ett gemensamt sammanhang där de använder språket, boksamtal. Hadjioannou och Townsend (2015) framhåller att dialogiska klassrumsdiskussioner gör det möjligt för elever att tillsammans använda språket för att dela tankar och idéer. På det viset skapas ett lärande då elever tillsammans med andra bygger upp och utvecklar kunskaper. I dagens skolor utförs inga dialogiska undervisningar eftersom de anses vara svåra att genomföra. Eriksson (2002) framhåller att lärare inte har tillräckliga kunskaper till att utföra dessa samtal eftersom de inte vet hur samtalen ska utvecklas och gå vidare. Många gånger tar lärare över samtalen och lotsar elever in i diskussioner som utgår från läraren och inte eleverna. För att få ett dialogiskt klassrum, vilket innebär ett klassrum där många röster samarbetar behöver lärare veta hur samtalet ska utvecklas och gå framåt. Eftersom lärare inte gör någon uppföljning av hur elevers kunskaper förändrats efter ett möte med en text innebär det att dialogisk undervisning inte visar om elever lär sig och utvecklar kunskaper (Tengberg, 2011).

2.7 Kritiska perspektiv på boksamtal

Enligt Fox (2013) spelar det ingen roll vad lärare gör innan eller efter ett boksamtal, eleverna har fokus på själva handlingen under läsningen och koncentrerar sig endast på vad berättelsen handlar om. Hon menar att det är ineffektivt med tid att under ett boksamtal ställa olika frågor om berättelsens innehåll. I samband med en högläsning tar elever in mycket olika kunskaper från läsningen som läraren inte uppmärksammar. Boken och själva högläsningstunden blir sämre om lärare ska hålla på och ställa frågor om innehållet.

Wozniak (2011) framhåller två ytterligare negativa sidor av boksamtal: att elever inte får den tid de behöver i skolan för att läsa samt att det inte finns möjlighet för elever att samtala med kompisar om böcker de har läst. Wozniak menar att böckerna i klassrummen inte är relaterade till elevers intressen vilket medför att motivationen för läsning sjunker. När elever inte får möjlighet att samtala om de lästa böckerna bidrar det till att deras språkutveckling stannar upp (Wozniak, 2011).

En annan kritisk aspekt som påverkar boksamtal är lärares otillräckliga kunskaper om, och förståelse för, elevers motiveringar. Lärare missar många tankar och kommentarer från

elever under boksamtal och genom att detta misstaget görs skapas inte en fördjupad diskussion vid samtalen (Jönsson, 2007).

3. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att ta reda på hur lärare beskriver högläsning och boksamtal i klassrummet och hur dessa kan utveckla elevers språk. Syftet är även att undersöka hur lärare beskriver att de får med alla elever i boksamtal. Detta syfte avser jag att uppfylla genom att besvara följande frågor:

- Hur beskriver lärare att de använder högläsning och boksamtal i klassrummet och varför?
- Hur beskriver lärarna att elevernas språk utvecklas av boksamtal och läromedel?
- Hur beskriver lärarna att de anpassar högläsning och boksamtal till eleverna på individnivå?

4. Metod

I detta kapitlet ges en presentation av hur genomförandet av insamlingen har gått till samt hur data har analyserats. Materialinsamling (kap. 4.1), urval (kap. 4.2), genomförande och etiska överväganden (kap. 4.3), validitet och reliabilitet (kap. 4.4) och analys, (kap. 4.5).

4.1 Materialinsamling

Mitt syfte med studien är att få en djupare förståelse samt fylliga och detaljerade svar av hur lärare beskriver högläsning och boksamtal i klassrummet i praktiken och hur dessa kan utveckla elevers språk. Syftet är även att undersöka hur lärare beskriver att de får med alla elever i boksamtal. För att åstadkomma denna djupa förståelse för ämnet valde jag att använda mig av en kvalitativ metod där semistrukturerade intervjuer användes. Kvalitativa undersökningar genomförs enligt Bryman (2011) med hjälp av intervjuer eller observationer för att få en djupare förståelse av hur intervjupersoner tänker. Utgångspunkten i en kvalitativ metod är att undersöka vad intervjupersoner uppfattar som viktigt. Med hjälp av semistrukturerade intervjuer fick jag djupare förståelse för hur intervjupersonerna tänker och resonerar. Det är betydelsefullt i en kvalitativ undersökningsmetod att utgå från ett fåtal intervjupersoner vilket gör att data som samlas in får ett mer djupgående resultat. Studien har utgått från semistrukturerade intervjuer. Att intervjuerna är semistrukturerade innebär att jag har haft öppna samtal som inte leds av slutna frågor. Frågorna som har ställts har varit exakt samma till alla respondenter där jag har kunnat ställa ytterligare frågor (uppföljningsfrågor) till det som uppfattas vara viktigt för studien (Bryman, 2011). Som hjälp användes en intervjuguide (se bilaga 2) för att jag som forskare ska få möjlighet att på djupet se vad det är jag ska undersöka och vilka frågor som ställs i de semistrukturerade intervjuerna (Bryman, 2011). Syftet med detta tillvägagångsätt och denna struktur gör att intervjupersonerna får möjlighet att samtala på djupet om hur de upplever ämnet. Intervjuguiden som användes formades efter de frågeställningar som studien grundar sig på.

4.2 Urval

Kvalitativ forskning ägnar sig åt målinriktade eller målstyrda urval vilket betyder att man väljer ut individer med direkt koppling till de forskningsfrågor som har skapats. Det urval man väljer att undersöka ska företräda en folkmängd eller population samt vara relevanta för området man undersöker (Bryman, 2011). För att kunna genomföra studien var urvalskriteriet att jag genomför intervjuer på en skola med behöriga lärare som arbetar med elever inom årskurserna F-3. Intervjuerna har varit spridda över lärare som arbetar med elever inom årskurserna F-3 för att få en bild av hur lärare beskriver boksamtal och högläsning i klassrummet och dessas möjligheter att utveckla elevers språk i de olika årskurserna.

Lärarna inom de olika årskurserna tillfrågades om de ville vara med i studien och de som tackade ja fick skriva under en samtyckesblankett (se bilaga 1). Totalt var det fem lärare som intervjuades och dessa lärare har fått fiktiva namn under hela studien. Lärarna valdes eftersom de är verksamma lärare inom årskurserna F-3 och arbetar med elever i den åldersgruppen vilket är en viktig utgångspunkt för studiens syfte. Lärarna har arbetat olika länge och har därför olika kunskaper och erfarenheter.

I urvalet är det en lärare som arbetar i förskoleklass och årskurs 1, två lärare som arbetar i årskurs 2 och två lärare som arbetar i årskurs 3. Längre ner kommer en tabell över de deltagande lärarna. I den första spalten visas antalet lärare som varit med i studien, i den andra spalten visas hur många år lärarna arbetat inom yrket, i den tredje spalten visas vilka årskurser dessa lärare arbetar i just nu, i den fjärde spalten visas vilken kommun intervjuerna är genomförda i och i den femte spalten visas det hur många minuter intervjuerna tog.

Tabell 1: Tabell över antal lärare som deltagit, antal år inom läraryrket, vilken årskurs de arbetar i, vilken kommun intervjuerna är genomförda i samt antal minuter per intervju.

Antal lärare som deltagit	Antal år inom läraryrket	Arbetar i årskurs	Kommun	Tid intervju (min)
Lärare 1: Kristina	33 år	Förskoleklass & årskurs 1	Jönköping	18

Lärare 2: Carolina	10 år	Årskurs 2	Jönköping	15
Lärare 3: Carin	30 år	Årskurs 2	Jönköping	9
Lärare 4: Bella	3 år och 7 månader	Årskurs 3	Jönköping	12
Lärare 5: Maja	22 år	Årskurs 3	Jönköping	26

4.5 Genomförande och etiska överväganden

I samband med att studien påbörjades och intervjufrågorna konstruerades valde jag att ta del av de etiska överväganden som Vetenskapsrådet (2012) har tagit fram. De fyra huvudkrav som Vetenskapsrådet anser är viktiga att ta hänsyn till har jag tagit hänsyn till i samband med min studie. Dessa fyra huvudkrav är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. För att uppfylla kriterierna för vad som står under varje huvudkrav började jag med informationskravet. Med detta menas att lärare fick innan intervjuerna reda på att syftet med studien är hur lärare beskriver elevers språkutveckling i samband med högläsning och boksamtal. Enligt Vetenskapsrådet (2012) ska människor informeras om vad forskningen handlar om vilket gör att de fritt kan välja om de vill vara med och medverka eller inte. För att undvika att påverka studien på något sätt valde jag att inte säga något mer om vad studien kommer handla om och därför fick de medverkande lärarna inte se intervjufrågorna. Alla lärare som skulle vara med i intervjuerna fick skriva på en samtyckesblankett för att kunna medverka i undersökningen och det är i det syftet som samtyckeskravet uppfylldes. Det fanns ingen anledning att få samtycke av elevers föräldrar eftersom inga elever involverades i undersökningen. I hela studien används fiktiva namn och det är så konfidentialitetskravet följs eftersom inga namn nämns för att kunna avslöja intervjupersonernas identitet. Vid transkribering av intervjuerna nämns heller inga namn för att konfidentialitetskravet ska fortsätta att gälla. Efter avslutad undersökning kommer all data att förstöras eftersom syftet med det insamlade materialet är endast för att användas för denna studie vilket innebär att nyttjandekravet uppfylls.

4.3 Validitet och reliabilitet

Med hjälp av två begrepp *validitet* och *reliabilitet* kan man se om en studie anses trovärdig då man värderar och säkrar kvalitén på en studie.

Validitet innebär att det material som har samlats in ska vara relevant för studiens syfte och att materialinsamling har gjorts med en passande metod och att det material som har samlats in framställer ett resultat som svarar på de frågeställningar som studien grundar sig på (Bryman, 2011). Den här studien är baserad på fem kvalitativa intervjuer och det material som har samlats in är med hjälp av intervjuer där jag följt en intervjuguide med frågor i utgångspunkt i studiens syfte och frågeställningar. Studiens trovärdighet har stärkts eftersom den valda undersökningsmetoden, semistrukturerade intervjuer, har gett svar på det som var tänkt att analysera när lärarna beskriver sina erfarenheter och kunskaper inom högläsning och boksamtal för att utveckla elevers språk. Eftersom materialet och den valda metoden är relevant för studiens syfte kan jag konstatera att studien besitter validitet. Ytterligare stärks studiens trovärdighet då metod och genomförande är utförligt beskrivna där läsaren kan ta del av de intervjufrågor som har använts. Eftersom jag noggrant har transkriberat intervjuerna och valt att rikta mig mot lärare inom samma yrke kan jag säga att trovärdigheten ytterligare har stärkts. Enligt Bryman (2011) är det betydelsefullt att intervjupersonerna arbetar med samma sak vilket leder till hög validitet.

Med reliabilitet avses om studien är tillförlitlig. Bedöms studiens resultat som pålitligt ska studien få samma resultat om andra forskare genomför samma undersökning (Bryman, 2011). Denna studie är baserad på semistrukturerade intervjuer vilket kan framställa olika svar och uppfattningar och detta kan påverka att undersökningen inte omfattar samma resultat vid upprepande. Eftersom studiens syfte är att undersöka hur lärare i årskurs F-3 beskriver att de använder sig av högläsning och boksamtal och hur dessa påverkar elevers språkutveckling är det intressant om studien får ett annat resultat om någon annan skulle genomföra undersökningen. Men om utförandet skulle innehålla en semistrukturerad intervjuguide som omfattar samma frågor, samma syfte och frågeställningar kan en upprepning av studien göras vilket gör att studien anses pålitlig och därför blir studien reliabel.

4.4 Analys

För att få med intervjupersonernas exakta ord har jag valt att spela in intervjuerna. Det är bättre att spela in intervjuerna för att undvika att få egna uppfattningar eller tolka samtalet på ett annorlunda sätt. För att få möjlighet att transkribera intervjupersonernas svar så noggrant som möjligt valde jag att spara intervjuerna så att man lätt kunde komma tillbaka och lyssna på vad lärarna svarat. Pålitligheten stärks av intervjuerna när man i efterhand kan gå tillbaka och lyssna på inspelningen och transkribera intervjupersonernas svar så noga som möjligt (Bryman, 2011). Intervjuerna transkriberades direkt efter att intervjun hade genomförts. Efter transkriberingarna sammanställdes materialet genom att jag valde att utgå från studiens frågeställningar och kategoriserade svaren utifrån det. Därefter var det dags för analysarbetet och svaren jämfördes mellan lärarna för att se på likheter och skillnader. Resultatet skapades genom den här jämförelsen där studiens frågeställningar användes som rubriker i resultatdelen.

5. Resultat

I följande kapitel kommer det undersökta materialet att presenteras med utgångsläge i de frågeställningar som studien är byggd på. Studiens frågeställningar kommer att användas som rubriker för resultatdelen och kommer innefatta lärares beskrivning av högläsning och boksamtal i klassrummet och hur dessa kan utveckla elevers språk. Resultatet kommer även att redogöra för hur lärare beskriver att de får med alla elever i boksamtal.

Kapitel (5.1) kommer besvara frågeställningen *Hur beskriver lärare att de använder högläsning och boksamtal i klassrummet och varför?* Kapitel (5.2) kommer besvara frågeställningen *Hur beskriver lärarna att elevernas språk utvecklas av boksamtal och läromedel?* och kapitel (5.3) kommer att besvara sista frågeställningen *Hur beskriver lärarna att de anpassar högläsning och boksamtal till eleverna på individnivå?* Slutligen kommer en analys av den öppna frågan (5.4) och resultatsammanfattning (5.5)

5.1 Hur beskriver lärare att de använder högläsning och boksamtal i klassrummet och varför?

I nedanstående kapitel kommer en beskrivning av hur lärare beskriver att de arbetar med högläsning och boksamtal tillsammans med eleverna och varför det använder sig av det i klassrummet.

5.1.1 Högläsning

Högläsning används av alla fem lärare inom de olika årskurserna dagligen i undervisningen men på olika sätt. Kristina som arbetar i förskoleklassen beskriver att hon har högläsning i undervisningen beroende på vilket syfte hon vill uppnå. I förskoleklassen använder sig Kristina av högläsning för att få en lugn och skön stund innan hon byter aktivitet. Hon menar att högläsningen blir en lagom paus för eleverna mellan deras innelek och utelek där de får en stund att varva ner och samla ihop sig innan nästa aktivitet. I förskoleklassen sätter Kristina igång med läsningen direkt. Om syftet med högläsningen är annat talar Kristina om för eleverna varför hon ska läsa den valda boken högt. Kristina beskriver det såhär:

Det beror lite på vilket syfte det är. Om det är bara en sån här liten lugn och skön stund kanske ihop med att samla oss innan vi går ut på utelek till exempel då är det bara att sätta igång med läsningen. Jobbar vi med ett speciellt syfte i något område vi har så pratar vi ofta om varför vi kanske har valt den här boken och att den hör ihop med det vi läser eller jobbar med och så.

Kristina använder sig av högläsning på olika sätt beroende på vilken årskurs hon undervisar i. I årskurs 1 beskriver Kristina att hon har högläsning på morgonen eller innan dagen är slut. Hon anser att högläsningstillfällena är viktiga att planera in och utföra dagligen: ”Jag tycker det hör till varje dag, det ska vi ge våra barn varje dag, en stunds högläsning”. Syftet med högläsning i årskurs 1 är att väcka elevernas lust till att bli motiverade för att själva sen börja läsa. Hon beskriver att syftet med högläsningen är att använda sig av högläsning böcker för att samtala vilket bidrar till att elevernas språkutveckling stimuleras.

Carolina som är lärare i årskurs 2 använder sig av högläsning på olika sätt i undervisningen. Ibland startar hon högläsningen med att sammanfatta föregående kapitel. Då får eleverna vara med och samtala och sammanfatta föregående kapitlet som de tidigare har lyssnat på. Det görs för att eleverna ska få fundera över vad föregående kapitel har handlat om och för att de elever som inte varit med ska få en sammanfattning av vad föregående kapitel handlat om. Är högläsning boken ny väljer Carolina först att samtala om bokens framsida tillsammans med eleverna innan hon startar läsningen. Det bidrar till att eleverna får reflektera över vad de tror att högläsning boken kommer att handla om. Carolina anser att högläsning är mycket viktigt och vid högläsningstillfällena är det viktigt att stanna upp och samtala om svåra ord som dyker upp under läsningen. Det är inte alltid tiden räcker till och Carolina beskriver högläsningen såhär:

Jag tycker att det är jätteviktigt. Högläsning är så mycket mer än att bara läsa för de. Stanna upp gör jag om det är svåra ord, men det är inte alltid jag hinner med att göra det som man egentligen skulle vilja göra inom högläsning. Ibland har vi tio minuter på oss och då hinner man inte med diskussionen. Det är inte så jag vill göra men det blir så ibland. Jag tror att man skulle behöva planera in det mer i schemat så att det blir av, så att det inte blir den här sista minuten, nu har vi tio minuter nu läser vi lite. Det skulle behövas längre tid.

Carin som också är lärare i en årskurs 2 beskriver att hon använder högläsning på olika sätt i sin undervisning. Högläsningstillfällena är till för att läsa men ibland väljer hon att

komplettera med frågor för att se om eleverna har uppfattat det lästa. Enligt läraren är högläsning viktig eftersom det är en gemensam läsoplevelse. Ibland får eleverna vara med och rösta fram vilken bok som ska användas till högläsningen genom att Carin presenterar olika böcker för eleverna. Carin säger:

Jag presenterar boken vad den ska handla om innan så att de har lite koll på vad det är för typ av bok vi ska läsa. Högläsningstillfällena dem är egentligen till för att läsa men sen kan man ofta komplettera med lite frågor efteråt så att man vet att de har förstått.

Maja som arbetar i årskurs 3 använder sig av olika böcker när hon ska ha högläsning. Maja väljer själv ut sina högläsning böcker och utgår ofta från olika kategorier såsom humor eller spänning. Maja lägger sig alltid nivån över och väljer högläsning böcker som är lite svårare. Det gör hon för att hon tycker att de svåra böckerna har ett mer beskrivande innehåll med mer ord som bidrar till att hon lättare kan få till boksamtal. Ibland får eleverna vara med och rösta fram vilken bok som ska användas till högläsningen men ofta väljer hon högläsning böcker utifrån en trilogi. Syftet med att använda sig av böcker som är inom en trilogi är för att sätta igång läsningen hos eleverna då dessa väljer att fortsätta läsa nästkommande bok i serien på egen hand. Innan Maja använder sig av en högläsning bok tycker hon att det är viktigt att hon själv har läst boken först. Avsikten med det är att hon blir mer insatt i bokens handling och får inlevelse för boken vilket gör att hon kan väcka lust och nyfikenhet hos eleverna. För Maja är högläsning viktig eftersom den hjälper eleverna med ordförståelsen. Maja beskriver högläsning såhär:

Jätteviktigt, vi behöver ha det mer definitivt och framför allt dem här samtalen som man kan ha när man har högläsning. Det är massa ord som kommer upp. Det gör ju också tycker jag att när barnen läser själva sen då kommer många till mig och undrar vad orden betyder.

Bella som också är lärare i en årskurs 3 använder sig av högläsning på olika sätt. Är det en ny bok använder hon den genom att samtala om framsidan. Samtalen som Bella har med eleverna utgår från bokens framsida där eleverna får samtala om vad de tror att boken kommer att handla om. Efter samtalet läser Bella bokens baksidestext högt för klassen. Bella har mycket fokus på högläsning eftersom hon vet om att det stärker språket och att

det är positivt för att eleverna ska få möjlighet att samtala. Bella beskriver högläsning såhär:

Det är väldigt mycket fokus på högläsning eftersom det stärker språket jättemycket. Positivt, man lär sig mycket, man diskuterar mycket. I mina klasser som jag har haft så kan vi läsa vissa böcker och verkligen gå utanför ämnet och prata väldigt mycket om andra grejer också utifrån det man har läst.

5.1.2 Boksamtal

Lärarna i studien anser att boksamtal är viktigt för eleverna och de utför boksamtal med eleverna på olika sätt. Kristina använder sig av läsgrupper när hon ska ha boksamtal med eleverna. Eleverna som har läst samma bok får sitta tillsammans och samtala om boken de haft i läsgrupper. Det bidrar till att eleverna får dela med sig av sina tankar, upplevelser och kunskaper. Vanligtvis utgår Kristina från några frågor när hon har boksamtal med eleverna, dessa frågor kan se ut såhär:

- Vad tyckte du var bäst i boken?
- Var det något du inte tyckte om?
- Skulle boken slutat på något annat sätt?
- Har du lärt dig något om boken?

Kristina anser att boksamtal är något eleverna tränar på under alla årskurser men det väsentliga är att påbörja det tidigt för att alla eleverna ska få möjlighet att ta del av det och uppleva det. Hon tycker att det är betydelsefullt med boksamtal för att eleverna ska få upp ögonen för vad det är de har läst samt får de tillfälle att tolka vad det är en författare har skrivit.

Carolina i årskurs 2 använder sig av boksamtal i undervisningen genom att först samtala med eleverna om vad de har tyckt om boken, om det var något som fångat dem och om de tänkt på något speciellt från boken. Efter det försöker hon få eleverna att sammanfatta vad de kommer ihåg från boken och om det finns något som de kan koppla till sina egna erfarenheter. Det gör hon för att det är viktigt och för att eleverna ska få möjlighet att samtala tillsammans om olika sorters böcker. Hon anser att läraren då får möjlighet att få

syn på om eleverna kan leva sig in i en bok och om de har uppfattat vad boken har handlat om. Hon vill få med alla elever genom att lyssna på vad alla har att säga om boken.

Carolina beskriver boksamtal såhär:

Det är viktigt att man får fram deras egna erfarenheter och om de kan leva sig in i boken men även om de har förstått vad boken handlar om, mycket handlar om läsförståelsen. Man vill nog försöka höra vad alla tycker om boken.

Carin som också arbetar i en årskurs 2 anser att man inte kan utföra boksamtal på samma sätt varje gång. Hon använder sig av boksamtal på olika sätt i sin undervisning beroende på vad det är för tillfälle. Ibland har hon boksamtal när hon har läst ut en bok, ibland har hon boksamtal bara efter ett kapitel och ibland har hon boksamtal i olika grupper med elever som har läst samma bok. Det gör hon för att eleverna ska få möjlighet att samtala och beskriva olika saker i en bok utifrån olika frågor de får. Boksamtal är viktigt och hon upplever att lärare lämnar eleverna mycket själva när de har läst samma bok och ska sedan samtala. ”Man lämnar eleverna alldeles för mycket ensamma med det de har läst, de behöver lite hjälp med att tolka och förstå vad själva budskapet i en bok faktiskt är”.

Maja som är lärare i årskurs 3 använder sig av boksamtal med eleverna innan hon har påbörjat själva läsningen. Eleverna får titta på titeln och framsidan och sedan får de samtala om vad de tror att boken kommer att handla om och relatera till egna erfarenheter. ”Ibland läser jag faktiskt böcker som jag har slagit in i papper där eleverna inte får se framsidan och titeln och sen kan vi klura när vi har kommit en bit”. Det gör hon för att trollbinda eleverna och väcka deras intresse för att skapa spännande samtal.

Maja berättar om sin egen barndom och refererar till hur hon hade det som barn när hon fick lyssna på högläsningböcker för att sedan samtala om dem. Maja har fått ta del av samtal kring böcker på olika sätt och anser därför att hon vuxit upp och fostrats med att boksamtal är viktigt. Maja beskriver känslan såhär:

Jag är uppvuxen hos min mormor och hon läste alltid för mig och pratade och vi pekade på bilder. Att få krypa upp hos mormor och få henne att läsa, jag kommer fortfarande ihåg böcker från min barndom som hon läste det är ju så.

Bella som också är lärare i årskurs 3 var den enda som nämnde att hon förbereder egna frågor till sina boksamtal. Det är inte alltid Bella hinner med att läsa böcker innan men när hon gör det väljer hon att använda sig av egna frågor till boksamtalet. När Bella inte hinner med att skapa egna frågor använder hon sig av färdiga frågor som går att använda till alla böcker. Hon anser att det är viktigt att använda sig av frågor i samtalen för att stärka elevernas språk. Enligt henne är boksamtal viktigt:

Det stärker språket, det är viktigt. Det kan vara vissa olika böcker som man läser i vissa olika ämnen, eller områden och om det handlar om kompisar, så kan man dra det till sig själv - att man kan komma in i nån annans tankar och idéer och värld.

5.2 Hur beskriver lärarna att elevernas språk utvecklas av boksamtal och läromedel?

Alla lärarna i studien anser att boksamtal är språkutvecklande för alla elever. Beroende på vilken årskurs lärarna arbetar i använder de sig av olika läromedel för att främja språkutvecklingen hos eleverna. I förskoleklassen använder sig Kristina av Bornholmsmodellen för att utveckla elevernas språk. Läraren beskriver *Bornholmsmodellen som ett beprövat läromedel som verkligen visar på framgång och utveckling av elevers språk. För att ta reda på om eleverna i förskoleklassen utvecklar sitt språk använder sig Kristina av kartläggningsmaterial från Skolverket som tydligt visar om eleverna har utvecklats.

I årskurs 1 använder Kristina sig av ZickZacks kortlek. Det är ett läromedel i svenska som fokuserar på språkutvecklande läs- och skrivundervisning. De specifika frågorna som läromedlet innehåller gör att eleverna får samtala om olika saker. Det används just för att stimulera till boksamtal och är ett effektivt hjälpmedel enligt Kristina.

Men sen använder vi små kort, boksamtalskort. Där man får lite frågor som man kan använda efter en läst bok eller efter ett kapitel då tar jag ett sånt kort och så finns det en specifik fråga som vi samtalar om. Det finns färdiga frågor just för att stimulera till boksamtal och det är ett bra läromedel.

---

* Bornholmsmodellen är ett övningsmaterial som handlar om språklekar i förskoleklass. Syftet är att i lekens form träna och utveckla barnens fonologiska medvetenhet.

Carin som arbetar i årskurs 2 använder sig också av ZickZack som läromedel och anser att det är bra eftersom frågorna i kortleken möjliggör till språkutveckling. Eleverna får några kort som omfattar olika frågor vilket bidrar till att de tillsammans kan samtala om en bok för att utveckla sitt språk. Bella som arbetar som lärare i årskurs 3 använder sig också av ZickZacks kortlek för att eleverna ska få främja språkutveckling i samband med boksamtal. Det är ett smidigt material som man bara kan ta upp och använda för att eleverna ska få möjlighet att samtala och diskutera en bok. Bella beskriver det såhär ”jag tycker att det är smidigt och då tycker jag att de här ZickZack korten är perfekt att ta upp för man kan välja vilka kort man använder och sen bara diskutera”.

Carolina som är lärare i årskurs 2 använder sig av ”Abc- klubbens” läromedel för att främja språkutvecklingen hos elever. ”Abc- klubben” är en läslära som står på vetenskaplig grund och finns i tre olika nivåer och har en spännande handling. Läromedlet innehåller en läsebok och genom det får eleverna möjlighet att utveckla sitt språk på olika sätt när de arbetar med läseboken. Eftersom läseboken har en spännande handling och finns i olika nivåer får eleverna möjlighet att utveckla sitt språk när de samtalar om handlingen i boken. Hon anser att det utvecklar elevernas språk eftersom nivåerna i böckerna tillgodoser alla elever.

I årskurs 3 använder sig Maja också av ”Abc-klubben” för att främja elevernas språkutveckling. Detta läromedel anser hon främja elevernas språkutveckling eftersom eleverna får samtala om texten. Vidare beskriver hon lärarhandledningen och säger att den är utmärkt eftersom den innehåller bra frågor som får henne att tänka till och reflektera och det bidrar till att boksamtalen med eleverna blir mer reflekterande när de ska samtala om olika frågor. Utöver det väljer Maja ett svårt ord i veckan som hon lyfter från ”Abc-klubbens” läsebok och använder det svåra ordet där hon går in på djupet för att eleverna ska få möjlighet att utveckla sitt språk. Eleverna får göra en fyrfältare omkring ordet där de i första rutan får de skriva vad de tror ordet betyder, i den andra rutan får de skriva synonymer till ordet, i den tredje rutan får de sätta in ordet i en mening och i den fjärde rutan får de måla en bild till ordet. Det görs först individuellt sen lyfter läraren det med klassen för att alla ska få chans att samtala och dela med sig av hur de tänker och vad de kommit fram till kring ordet. På det viset får alla eleverna möjlighet att utvecklas genom samtalet som de har i helklass.

5.3 Hur beskriver lärarna att de anpassar högläsning och boksamtal till eleverna på individnivå?

De fem lärare i studien som intervjuades anser att det är svårt att nå alla elever under högläsning och boksamtal. Kristina i förskoleklassen anser att det är betydelsefullt att utgå från en variation där olika böcker belyses för att kunna nå alla elever.

Kristina säger:

Jag tror för att nå alla behöver man ha olika variation av böcker som man läser och att man inte bara läser en typ av bok, utan väldig variation för då finns det ofta något som börjar tilltala alla. Men det är svårt för en del är ju inte alltid intresserade men en variation av böcker och att försöka få med dem på tåget.

Kristina beskriver att hon anpassar sin högläsning och boksamtal på individnivå när eleverna inte vill vara med och lyssna eller samtala. När eleverna inte vill vara med och samtala anser hon att det är bäst att låta dem individuellt lyssna på en bok som hon högläser för att de sedan ska få möjlighet att samtala. Hon tror att för att eleverna ska våga samtala behöver de få lyssna på en bok individuellt. Kristina upplever att det är väldigt svårt men samtidigt väldigt utmanande och spännande att hela tiden försöka hitta olika sätt som passar olika individer.

Carolina beskriver att hon i årskurs 2 anpassar högläsningen och boksamtalen till eleverna på individnivå. För att alla elever ska få komma till tals använder hon sig av glasspinnar. På glasspinnarna står det ett namn och det namnet som hon drar upp får besvara den fråga hon kommer att ställa. Hon menar att när hon får upp ett namn kan hon därefter anpassa frågan utifrån den nivå eleven ligger på. När eleverna inte vill vara med och samtala i helklass anpassar hon det genom att ge eleverna möjlighet att samtala i mindre grupper. Skulle det inte fungera för eleverna att samtala i mindre grupper anpassar hon det ytterligare genom att eleverna enskilt får samtala tillsammans med läraren. Maja i årskurs 3 anpassar boksamtalen till eleverna på individnivå genom att också använda sig av glasspinnar. Det gör att eleverna under boksamtalen får en anpassad fråga som de kan besvara utifrån den nivå de ligger på. Syftet är att få alla elever involverade och ge dem möjlighet att få vara med och svara på frågor. För att skapa delaktighet i klassrummet får eleverna ibland samtala tillsammans med en kompis där de sedan presenterar i helklass vad de kommit fram till. Meningen är att göra allas röster hörda i klassrummet eftersom det alla säger är viktigt och så får alla elever möjlighet att utvecklas. Under

högläsningstunden anpassar hon högläsningen på individnivå genom att pausa och ställa frågor till eleverna så att hon vet att alla är med och förstår det lästa.

Carin som också har en årskurs 2 utgår från variation i sin undervisning och anpassar boksamtalen till elever på individnivå. Med variation menar hon att eleverna ibland får skriva något på en post-it-lapp om de inte vill vara med och samtala. En annan anpassning som hon gör på individnivå är att sätta elever i olika grupper där de reflekterar och samtalar ihop. Ibland har hon boksamtal med hela klassen där hon antecknar vad som sägs under samtalet och skriver ner det på tavlan så att alla kan ta del av det.

Bella anser att det är väldigt svårt att anpassa högläsning och boksamtal till eleverna på individnivå. Enligt Bella kan man inte veta om man nått alla elever genom att endast ställa en kontrollfråga. Bella uttrycker sig såhär:

Du kan inte veta om du nått alla, du kan inte läsa en bok eller ett kapitel och veta att du nått alla elever för du kan inte ställa en kontrollfråga till alla 22 elever när du sitter och läser en högläsningbok för då blir det inget roligt heller, de tycker inte att det är kul att du läser sen.

En anpassning som hon beskriver att hon använder sig av vid boksamtal är att i förväg tänka ut vilka elever det är som ska få en fråga att besvara. Är det så att en elev fortfarande inte vill vara med och samtala försöker Bella hoppa över den eleven med utgångspunkt i att hon tror att eleven inte uppfattat kontrollfrågan som hon har ställt. Är det en fråga som handlar om egna uppfattningar och upplevelser försöker hon att lirka fram ett svar från eleverna även om de inte vill vara med och samtala. Hon trycker på att det inte finns ett rätt eller fel svar på en fråga för att möjliggöra att eleverna ska våga uttrycka sig. Syftet med valet av anpassningar på individnivå är att alla eleverna ska få möjlighet att lyckas och utvecklas. På individnivå beskriver hon att det är betydligt svårare men det hon ibland kan göra är att låta eleverna individuellt skriva ner det vad de tänker och tycker, vilket bidrar till att alla får möjlighet att lyckas.

5.4 Redogörelse av den öppna frågan i intervjun

Lärarna fick en öppen fråga i slutet av intervjun för att fritt få tillägga något om ämnet. De svar som framkom från lärarna för frågan: *Är det något mer du vill tillägga?* var:

Enligt Kristina är det självklart att högläsning är otroligt viktigt i skolan men det är även väldigt viktigt att få föräldrar att läsa högt hemma för sina barn.

Bella anser att man inte ska glömma att eleverna också behöver ha den mysiga stunden där läraren bara läser en bok. ”Det är viktigt att bara sitta och ha det trevligt, man behöver inte alltid bearbeta en bok”.

Enligt Carin är det en framgång att vi vuxna faktiskt kan välja böcker då eleverna inte alltid väjer rätt böcker. ”Det måste finnas någonting att samtala om i en bok, det kan inte vara en för ytlig bok, det måste finnas någonting att ta på i boken för annars är ett boksamtal meningslöst”. Är läraren ute efter begrepp och att utveckla elevers språk kan läraren komma åt det genom att låta eleverna använda sig av en ordburk där de lägger i ord som de inte förstår. Alla ord som samlas i burken hjälper läraren till med att förklara de för eleverna.

Maja tillägger att man verkligen ska läsa med sin klass varje dag. Det är en fantastisk stund och att läraren verkligen ska planera in det i schemat. Hon anser att man måste ha tid för läsningen och att det är betydelsefullt att man läser en längre stund för eleverna en eller två gånger i veckan. Egentligen skulle hon vilja gå runt med en bok i handen hela tiden så att alla elever verkligen ser att hon läser och gör samma sak som henne. ”Det är superviktigt eftersom eleverna får möjlighet att utveckla sitt språk och språk är makt”.

Carolina i årskurs 2 hade inget nytt att tillägga om ämnet och ansåg att det mest viktiga hade hon fört fram under intervjun.

5.5 Resultatsammanfattning

Lärarna är eniga om att högläsning och boksamtal har stor betydelse för elevernas språkutveckling. Lärarna i studien beskriver att de använder sig av högläsning i undervisningen beroende på vilket syfte de vill uppnå med läsningen. Genom högläsning får eleverna varva ner och samla ihop sig. Lärarna menar att de genom högläsning möjliggör och väcker lust hos eleverna till att själva börja läsa. Det väsentliga för högläsning är att stimulera eleverna och väcka deras nyfikenhet för att de ska få möjlighet att stärka sig i att lyssna och återberätta en uppläst text. Det är en gemensam läsoplevelse

där de tillsammans lyssnar på en och samma text. Högläsning behöver planeras in i schemat för att ge det ordentligt med tid.

Lärarna som deltog i studien är överens om att boksamtal ska användas i klassrummet och att det är oerhört viktigt eftersom det bidrar till språkutveckling hos eleverna. Eleverna får på olika sätt vara med och utveckla språket genom samtal i grupp eller individuellt. I samband med detta måste eleverna använda språket för att kunna kommunicera och uttrycka sig. I förskoleklassen anser läraren att man ska påbörja boksamtal tidigt för att eleverna ska bli bekväma med det i ung ålder. Kristina beskriver att boksamtal kan innefatta samtal och diskussioner om sånt som eleverna anser har varit bra eller dåligt i en bok. Eleverna får då möjlighet att uttrycka sig och dela med sig av sina tankar och erfarenheter. I årskurs 2 och 3 använder sig lärarna också av boksamtal genom att låta eleverna samtala om vad de tyckt varit intressant i en bok. Eleverna får möjlighet att samtala och koppla boken till egna erfarenheter och upplevelser för att kunna utveckla sitt språk så mycket som möjligt.

Beroende på vilken årskurs lärarna arbetar i använder de sig av olika läromedel för att främja språkutvecklingen hos eleverna i samband med boksamtal. I förskoleklassen använder sig Kristina av Bornholmsmodellen för att utveckla elevernas språk. I årskurs 1 använder sig Kristina av ZickZacks kortlek för att främja språkutveckling i samband med boksamtal. Carin och Bella beskriver att de också använder sig av ZickZacks läromedel i samband med boksamtal. Carolina och Maja använder sig av Abc-klubbens läromedel för att möjliggöra att eleverna utvecklar sitt språk när de har boksamtal.

Alla lärare i studien är eniga om att det är väldigt svårt att få med alla elever under boksamtalstillfällena. Det är självklart att alla lärare vill att varje individ ska utvecklas och lyckas så långt som möjligt. För att möjliggöra att eleverna utvecklas och lyckas anpassar de boksamtalsdiskussionerna till eleverna på individnivå. Lärarna beskriver att de använder sig av olika slags böcker i undervisningen för att få med eleverna. Ett annat sätt som de gör för att anpassa är att skapa möjlighet för enskilda samtal med de elever som är i behov av det. Variation i undervisningen möjliggör att alla elevers behov tas hänsyn till. Det elever också får göra är att skriva ner vad de tänker på eller samarbeta med någon annan för att smidigare få sätta ord på sina tankar och erfarenheter.

De svar som framkom vid frågan: *Är det något mer du vill tillägga?* Var bland annat att föräldrar behöver förstå hur viktigt det är att man läser för sina barn. Det är även betydelsefullt att lärarna inte glömmer bort att eleverna också behöver ha en mysig stund där läraren bara läser. Är läraren ute efter ord och begrepp för att utveckla elevernas språk kan de använda en ordburk. Maja tillägger att lärare verkligen ska läsa med sin klass varje dag. Det är en fantastisk stund och det behöver verkligen planeras in i schemat.

6. Diskussion

I detta kapitel ges en presentation av metoddiskussion (kap. 6.1), resultatdiskussion (kap. 6.2) och fortsatt forskning (kap. 6.3). I metoddiskussion diskuteras den metod och det material som användes till studien, i resultatdiskussionen diskuteras egna uppfattningar och tankar av intervjuerna i relation till forskning och i kapitel 6.3 diskuteras förslag på fortsatt forskning kring ämnet.

6.1 Metoddiskussion

För att få en bred och djup bild av intervjupersonerna tankar valdes det i studien att utgå ifrån en kvalitativ undersökning med semistrukturerade intervjuer. Detta arbetssätt möjliggjorde att intervjuerna utgick från öppna samtal som inte var ledda av några slutna frågor vilket jag såg som en fördel. Syftet var att få svar på studiens frågeställningar och genom dessa intervjuer kunde följdfrågor ställas till informanterna för att få djupare svar. Ordningen på frågorna har också varierat beroende på hur intervjuerna sett ut. Enligt Bryman (2011) kan semistrukturerade intervjufrågor följas upp med följdfrågor för att få ytterligare fördjupade svar på det som ställs. Följdfrågor ställdes endast om det upplevdes som viktigt för att få ett mer utvecklande svar på en fråga. En svaghet som uppmärksammats och som kan ha påverkat resultatet var om lärarna varit ärliga när de har besvarat frågorna jag ställt. Här undrar jag om lärarna varit pålitliga eller om de format sitt svar utifrån vad de tror jag önskar att de skulle svara. Utifrån de följdfrågor som ställdes kan jag ändå lita på att lärarna svarade ärligt och utgå från att det är så de arbetar med ämnet.

Intervjuerna spelades in och detta bidrog till att intervjupersoners exakta ord kunde transkriberas ordagrant. I studien används citat som kommer direkt från lärarna och det har gjort att studien blivit mer levande och trovärdig vilket jag ser som en fördel. Citaten som används har jag inte skrivit om och de innehåller talspråk för att få in den levande delen och upplevelsen när resultatet läses upp. Enligt Bryman (2011) stärks pålitligheten av intervjuerna när man i efterhand kan gå tillbaka och lyssna på inspelningarna och transkribera intervjupersonernas svar så noga som möjligt.

Intervjuerna har varit spridda över lärare som arbetar med elever inom årskurserna F-3 för att få en bild av hur lärare beskriver högläsning och boksamtal i klassrummet och dessas möjligheter att utveckla elevers språk i de olika årskurserna. I studien ingår det fem lärare som är verksamma inom årskurserna F-3 och det har inte varit några svårigheter att få lärare att ställa upp och vara med på intervjuerna. I början var tanken att ha fyra lärare men allt eftersom lärare söktes upp för att ge dem frågan om de vill delta i studien fick jag en frivillig lärare som själv frågade om hon fick vara med och detta ser jag som en fördel. Det upplevdes som positivt och fem lärare kändes fortfarande bra i relation till tiden som var upplagd för studien. Intervjuerna startades med generella frågor som hade med lärarna att göra för att få en bild av vem personerna är och sedan på ett naturligt sätt kunna komma in på frågor som berörde själva ämnet och studien. Det var positivt att starta på det sättet för att väcka lust och intresse hos lärarna att vidare beskriva hur de arbetar med högläsning och boksamtal i klassrummet och dessas möjligheter att utveckla elevers språk samt hur lärare beskriver att de får med alla elever i boksamtal. Intervjuerna har konstruerats på samma sätt och lärarna har fått god tid på sig att besvara frågor samt har de fått välja plats och tid för intervjuerna. Detta för att lärarna ska få uppleva ett lugn under intervjuerna utan att de känner sig stressade på något sätt (Bryman, 2011). Materialet som bearbetades gav den information som jag behövde och inga ytterligare intervjuer behövdes. Materialet som kom fram från de olika lärarna visade på likheter och skillnader av hur de arbetar med högläsning och boksamtal för elevers språkutveckling. För att eleverna ska få möjlighet att utveckla sitt språk arbetar de på olika sätt beroende på vilken årskurs de har men i stora drag kan jag säga att lärarna nästan utgår från samma läromedel. Att lärarna som medverkat i intervjun har framhållit en ganska så lik bild av vilket läromedel de använder ser jag kanske som en liten svaghet. Troligtvis har lärarna påverkats av varandra eftersom de arbetar på en och samma skola. Om de hade kommit från olika skolor hade de antagligen uppvisat mer olika hållningar.

Det tog olika lång tid att genomföra intervjuerna och det berodde på att lärarnas svar såg olika ut. En del lärare svarade väldigt djupt medan andra svarade enkelt och kort. Att det tog olika lång tid påverkar inte resultatet utan jag tror bara att det har med att göra hur olika fort man pratar, beskriver och uttalar sig. När intervjuerna hade slutförts var det då dags för att transkribera materialet som kommit fram i intervjun. Efter varje intervju transkriberades materialet direkt för att få en analys av vad varje lärares uppfattningar och erfarenheter var inom området. På det viset fanns det möjlighet att först se vad varje person

svarat innan jag gick in och jämförde intervjuerna med varandra för att upptäcka likheter och skillnader.

6.2 Resultatdiskussion

Syftet med studien var att ta reda på hur lärare beskriver högläsning och boksamtal i klassrummet i praktiken och hur dessa kan utveckla elevers språk. Syftet var även att undersöka hur lärare beskriver att de får med eleverna i boksamtal. Detta syfte uppfylldes genom att studiens frågeställningar besvarades av lärarna med hjälp av de semistrukturerade intervjuer studien utgått ifrån.

6.2.1 Hur beskriver lärare att de använder högläsning och boksamtal i klassrummet och varför?

Resultatet som kom fram i samband med intervjuerna gav rikligt med information om hur lärarna använder sig av högläsning och boksamtal i klassrummet. Samtalen med lärarna och det analyserade materialet gav ett djup av hur lärarna arbetar med metoden. Lärarna hade samma syn på att högläsning och framförallt att boksamtal utvecklar elevers språk. Anledningen till att lärarna arbetar med högläsning och boksamtal är för att eleverna ska få möjlighet att utveckla sitt språk samt för att få en stund att koppla av innan de byter till nästa aktivitet. Högläsning bidrar till att eleverna får varva ner och samla ihop sig. Det väcker elevernas intresse och de får möjlighet att stärka sig i att lyssna och återberätta en uppläst text. Forskare är också ense om att elever under ett högläsningstillfälle får möjlighet till en utvidgad förståelse (Jönsson, 2007 & Liberg, 2007). Det som lärarna och forskning menar med att eleverna får en utvidgad förståelse är att eleverna fritt kan samtala och berätta vad de har uppfattat när de tillsammans samtalar om en bok. Det är faktiskt lärarna som har ett ansvar för att eleverna ska få möjlighet att utveckla sitt språk genom att ge dem tillfälle i undervisningen att bearbeta texter via samtal (Liberg, 2007 & Wozniak, 2011). Jag anser att det är positivt att lärarna vill erbjuda sina elever högläsningstunder där de tillsammans får uppleva en gemenskap samt att de tillsammans lär sig olika saker. Det positiva med högläsning är att alla elever får möjlighet att vara med oavsett läsförmåga (Scheiner & Gorsetman, 2009).

Av det analyserade materialet framgår att lärarna är överens om att högläsning inte ska ses som ett ämne man bara ägnar tid åt när man har några minuter kvar på en lektion. Det väsentliga inom högläsning enligt lärarna är att man gör något av det men om syftet är att bara få en lugn stund kan lärarna läsa utan att göra något efterarbete. Enligt Stensson (2006) är utgångspunkten i hela undervisningen att högläsning och boksamtal inte ska se det som ett upplägg man ägnar tid åt ibland. För att få genuina boksamtalstunder som utvecklar elevers språk behöver lärarna planera in högläsning i schemat för att få den tid som behövs till diskussioner. Under den *Verksamhetsförlagda utbildningen* (VFU) lade jag märke till att lärare använder sig av högläsning på olika sätt och skillnader i hur man arbetar med högläsning har uppmärksammats. En del lärare högläser och bearbetar texter väldigt noggrant medan andra enbart högläser utan något boksamtal. Det som jag tidigare har uppmärksammat under den verksamhetsförlagda utbildningen, nämligen att lärare använder sig av högläsning när det är några minuter kvar på en lektion, har bekräftats genom att lärarna som medverkat i studien själva belyser att högläsning måste planeras in för att möjliggöra att elever får tillfälle till bra diskussioner.

6.2.2 Hur beskriver lärarna att elevernas språk utvecklas av boksamtal och läromedel?

Studiens resultat visar även att det är i samspel med andra som elever får möjlighet att utveckla språket. Teorin för studien är baserad på det sociokulturella perspektivet och har stor betydelse för elevers språkutveckling. Enligt Vygotskij (1999) är den sociokulturella teorin grundläggande eftersom det är genom samspel och samarbete som människan lär sig. Det Vygotskij (1999) menar att elever får tillsammans med lärare och elever träna på att uttrycka sig på olika vis när de boksamtalar. För boksamtal finns det ingen klar sociokulturell inlärningsteori utan det handlar om att skapa olika sätt att uppnå lärande i stöd och gemensamt med andra. Det här stämmer väl överens med tidigare forskning som betonar att elever som får möjlighet att aktivt delta i boksamtal bygger upp en egen förståelse och får djupare kunskaper i samband med att kommunicera (Jönsson, 2007 och Wozniak, 2011). Enligt forskarna sker lärande genom kommunikation och därför är kommunikation en viktig del i lärandet. Lärare bör se till att elever får tid att träna på att berätta, återberätta och diskutera. I relation till detta får elever ett stort ordförråd och djupare förståelse av ett innehåll. För enligt tidigare forskning innebär det att alla elever utvecklas och gynnas när de får chans att samtala om olika sorters texter. Denna syn hade

även lärarna när de beskrev hur viktigt det är med boksamtal i undervisningen för att eleverna ska utveckla sitt språk. Enligt lärarna stärker boksamtal språket och eleverna får komma in i andra perspektiv och andra världar som gör att eleverna får tänka och samtala om sånt som ligger de nära men även sånt som är utanför deras egna värld.

Att stödja eleverna i sin utveckling är ett ansvar som lärarna har och det är viktigt att lärarna är ett stöd för att alla elever ska få möjlighet att utvecklas under ett boksamtalstillfälle. Enligt Hadjioannou och Loizou (2011) och Jönsson (2007) kan lärare hjälpa till med att svara på frågor, vägleda samtalen och förtydliga om det skulle behövas för att alla elever ska få möjlighet att förstå det lästa. Den vanligaste slutsatsen bland lärarna var att boksamtal är betydelsefullt för att eleverna ska få samtala om olika sorters texter på djupet för att kunna utveckla sitt språk. Enligt lärarna kan de på olika sätt bidra till att eleverna får samtala om böcker för att få in dem i djupa diskussioner. En av lärarna beskrev att hon alltid väljer böcker som är lite svårare vilket gör att hon lättare kan få till samtal eftersom de har ett mer beskrivande innehåll. Detta bidrar till att eleverna får något att samtala om då böckerna är innehållsrika.

Av det analyserade materialet visade det sig att lärarna tycker att det är väldigt viktigt att man själv har läst böckerna innan man läser upp de för klassen. För att kunna väcka ett intresse hos eleverna är det betydelsefullt om lärarna är insatta i den bok som ska läsas upp. Enligt lärarna är det problematiska att de inte alltid hinner med att läsa en bok innan de ska använda den. Orsaken till detta är att de har mycket att göra och hinner inte med att förbereda inför läsningen. Utifrån egna erfarenheter stämmer det lärarna berättar, det är viktigt att man har en uppfattning om vad boken handlar om. Det bidrar till att läraren får en inlevelse för boken på ett annat sätt och kan väcka ett intresse hos eleverna där de får möjlighet att utvecklas. Jönsson (2009) framhåller att elever utvecklar sitt språk tillsammans med andra när det är något som intresserar och engagerar dem. Därför behöver lärarna vara insatta i boken för att eleverna ska få uppleva glädje i det som görs för att kunna utveckla sitt språk.

I det analyserade materialet framgick det även att lärarna använder sig av olika läromedel för att eleverna ska få möjlighet att utveckla sitt språk. De läromedel som beskrivs av lärarna var bland annat Bornholmsmodellen, Abc-klubben och ZickZack. Lärarna talade

väldigt gott om alla läromedel men det som väckte mitt intresse mest var ZickZacks kortlek. Detta material är egentligen till för elever i årskurserna 4–6 men samtliga lärare i årskurs F-3 använder det och tycker att det är ett bra läromedel att arbeta med. Enligt min uppfattning använder lärarna kortmaterialet i de yngre åldrarna eftersom frågorna går att använda och anpassa för alla åldrar. Materialet innehåller olika frågor och det bidrar till att eleverna kan utveckla sitt språk oavsett vilken nivå de befinner sig på. En lärare i studien anser att materialet är bra och använder det när hon inte hunnit läsa en bok innan högläsningstunden. Hon talar gott om materialet och anser att ZickZacks korten är perfekt att använda när läraren inte hunnit förbereda egna frågor till boksamtalen.

6.2.3 Hur beskriver lärarna att de anpassar högläsning och boksamtal till eleverna på individnivå?

Eftersom boksamtal är en viktig faktor till språkutveckling hos eleverna är det betydelsefullt att anpassa undervisningen så att alla elever får möjlighet att lyckas. Det som framkom tydligt av alla lärare i studien var att det finns olika sätt att anpassa så att eleverna får möjlighet att utveckla sitt språk när de inte vill vara med och samtala. Enligt lärarna kan eleverna som inte vill vara med och samtala skriva ner vad de tänker på eller samarbeta med någon annan för att smidigare sätta ord på sina tankar och erfarenheter. Stensson (2006) skriver också om att det förekommer att elever inte vill vara med och samtala. Stensson är också överens om att lärarna istället kan tillåta dessa elever att individuellt skriva ner vad de vill säga på ett papper (Stensson, 2006). Några anpassningar som lärarna nämnde för att utveckla elevernas språk är:

- att eleverna individuellt får lyssna på en bok
- att ha olika nivåer på böcker
- att låta eleverna skriva istället för att samtala
- att bestämma vilka elever som ska få besvara en fråga i förväg

Alla fem lärare som intervjuades anser att det är väldigt svårt att nå alla elever under högläsning och boksamtal. Många gånger är det svårt att veta hur man ska göra men jag anser att variation i undervisningen gör att lärare får med alla elever på något sätt. Det handlar om att ta hänsyn till alla elevers förutsättningar och behov. I läroplanen står det:

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper (Skolverket, 2018).

De svar som framkom för frågan: *Är det något mer du vill tillägga?* var väldigt intressanta där lärarna gav bra tips på hur man kan tänka och arbeta kring högläsning och boksamtal. Det är inte bara i skolan som elever ska få möjlighet att få en bok uppläst för sig. Det är lika viktigt att få föräldrar att förstå hur betydelsefullt det är med högläsning och boksamtal hemma. Ibland behöver eleverna uppleva den mysiga stunden där läraren bara läser där de får möjlighet till en lugn och skön stund. Däremot behöver lärarna planera in högläsning och boksamtal i schemat för att eleverna ska få den tid de behöver till att samtala och diskutera. Det är viktigt att lärarna ger eleverna möjlighet att vara involverade socialt där alla elevers åsikter respekteras och tas hänsyn till (Skolverket, 2018). Högläsning är en aktivitet som även erbjuder tillfälle att samtala och ses här utifrån Skolverkets påpekande om språkets betydelse för identitetsutveckling och att varje elev ska få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga (Skolverket, 2017).

6.3 Fortsatt forskning

I den här studien valde jag att ha ett lärarperspektiv genom att inrikta mig på lärarnas beskrivning av högläsning och boksamtal för att utveckla elevers språkutveckling. Ett alternativ till fortsatt forskning kan vara att urvalet avgränsas till ett elevperspektiv där det tas hänsyn till elevernas upplevelser och tankar kring högläsning och boksamtal. Det som skulle vara intresseväckande att undersöka är om det är högläsning eller boksamtal eleverna upplever som mest gynnsamt samt vilka effekter de upplever att dessa har. Syftet med en sådan studie kan resultera i att lärare får insikt i hur elever upplever högläsning och boksamtal samt vad som är mest gynnsamt. Det hjälper även lärarna att planera undervisningen på ett annat sätt då lärarna får möjlighet att utvecklas eftersom de får nytta av elevernas upplevelser i sitt arbete som lärare.

7. Referenslista

Bergöö, K. (2009). *Barns liv och samhällets textvärldar*. I Karin Jönsson, (red.) Bygga broar och öppna dörrar. Stockholm: Liber.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö, Sverige: Liber AB.

Eriksson, K. (2002). Booktalk Dilemmas: Teachers' organisation of pupils' reading, *Scandinavian Journal of Educational Research*, 46:4, 391-408, DOI: 10.1080/0031383022000024570

Fox., M. (2013). What next in the read-aloud battle? *The Reading Teacher Vol. 67 Issue 1* pp. 4–8 DOI:10.1002/TRTR.1185

Gest. S. D., Holland-Coviello. R, Welsh. J. A., Eicher- Catt. D. L., Gill. S. (2006). Language Development Subcontexts in Head Start Classrooms: Distinctive Patterns of Teacher Talk During Free Play, Mealtime, and Book Reading. *Early Education and Development*, 17:2, 293-315, DOI: 10.1207/s15566935eed1702_5

Hadjoannou, X., Loizou, E. (2011). Talking About Books With Young Children: Analyzing the Discursive Nature of One-to-One Booktalks, *Early Education & Development*, 22:1, 53-76, DOI: 10.1080/10409280903544389

Hadjoannou, X., Townsend, J. S. (2015). Examining booktalks to shed light on authentic classroom discussion, *Classroom Discourse*, 6:3, 198-220, DOI: 10.1080/19463014.2015.1047876

Jönsson, K. (2009). *Barns liv och samhällets textvärldar*. I Karin Jönsson, (Red.) Bygga broar och öppna dörrar. Stockholm: Liber.

Jönsson, K. (2007). *Litteraturarbetets möjligheter. En studie av barns läsning i årskurs F-3* (Doktorsavhandling, Malmö universitet, Studies in educational sciences).

Liberg, C. (2007). *Att läsa och skriva- forskning och beprövad erfarenhet*. från: <https://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:349643/FULLTEXT02.pdf>

Scheiner, E. Y., Gorsetman, Y. (2009). Do preschool teachers consider inferences for book discussions?, *Early Child Development and Care*, 179:5, 595-608, DOI: 10.1080/03004430701425851

Schmidt, C. (2015). *Ur serien Läsa och skriva i alla ämnen*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2017). *Kommentarmaterial för kursplanen i svenska: reviderad 2017*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2018) *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: reviderad 2018*. Stockholm: Skolverket.

Stensson, B. (2006). *Mellan raderna. Strategier för en tolkande läsundervisning*. Göteborg. Daidalos.

Tengberg, M. (2011). *Samtalets möjligheter: om litteratursamtal och litteraturreception i skolan*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, 2011. Stockholm.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm, Sverige: Vetenskapsrådet.

Vygotskij, Lev S. (2001). *Tänkande och språk*. Göteborg, Sverige. Daidalos.

Wozniak., C. L., (2011). Reading and Talking about Books: A Critical Foundation for Intervention, *Voices from the Middle*, Vol 12, No. 2 (Dec 2011) , 17-2

8. Bilagor

Bilaga 1

Samtyckesblankett

Hej!

Jag heter Maylin Chukro och jag läser till grundlärare F-3 på Jönköping University. Just nu läser jag min åttonde och sista termin som avslutas med ett examensarbete. I mitt examensarbete har jag valt att undersöka hur lärare arbetar med högläsning och boksamtal för att utveckla elevers språk.

Jag skulle vara glad om du kan tänka dig att delta i min undersökning. Studien som jag ska göra kommer framför allt bygga på intervjuer av lärare som jag har tänkt att genomföra under veckorna 14–15. För att möjliggöra den här studien kommer jag att använda ljudupptagning för att i efterhand underlätta för transkribering av intervjun

Den information som framkommer i samband med intervjun kommer enbart användas i forskningssyfte och allt inspelat material kommer att avidentifieras. Deltagandet är frivilligt och du har rätt att avbryta ditt deltagande när som helst och utan att ange någon anledning.

Om du har några frågor angående examensarbetet eller intervjun är du välkommen att kontakta mig via mail.

Jag hoppas att du kan tänka dig delta och hjälpa mig i mitt examensarbete. Skicka ett svar till mig så bestämmer vi en tid som passar dig.

Med vänlig hälsning

Maylin Chukro

XXXXXXXX@student.ju.se

Genom att skriva under här nedanför intygar du att du tagit del av informationen.

Kan du tänka dig att delta i studien?

1. *Ja, jag har tagit del av ovanstående information och accepterar att delta i studien.*
2. *Nej, jag har tagit del av ovanstående information och vill inte delta i studien.*

Namn-teckning:

Namnförtydligande

_____

_____

Din mailadress: _____

Bilaga 2

Intervju

Hej. Jag skulle vilja att du berättar om dig själv och vilken sorts lärare du är?

- Hur gammal är du?
- Hur länge har du varit igång som verksam lärare?
- Var läste du din lärarutbildning och vilket år tog du examen?
- I vilka årskurser är du behörig i?
- Hur länge har du arbetat på den här arbetsplatsen?

Högläsning

- Hur påbörjar du högläsning med eleverna?
- Har du något läromedel som du använder? I så fall vilket/vilka och varför just det stoffet?
- Använder du dig av några specifika högläsning böcker?
- Om ja, - Hur kommer det sig att du jobbar med just dessa böcker och hur använder du det i din undervisning?
- Om nej, - Skulle du kunna beskriva vad du utgår ifrån istället under högläsningstillfällena?
- Fick du någon utbildning om hur man arbetar med högläsning?
- Hur ser du på högläsning?

Boksamtal/Språkutveckling

- Hur påbörjar du boksamtal med eleverna?
- Hur ser du på boksamtal?
- Har du något läromedel som du använder för att elever ska få främja språkutveckling? I så fall vilket/vilka och varför just det stoffet?
- Använder du dig av några specifika strategier?
- Om ja, - Hur kommer det sig att du jobbar med just dessa strategier och hur använder du de under boksamtal?
- Om nej, - Skulle du kunna beskriva vad du utgår ifrån istället i dina boksamtal?
- Vilka strategier använder du för att nå alla elever?

- Hur bedömer du att alla elever utvecklar sitt språk?
- Hur vet du om alla elever förstår vad du har läst?
- Vad gör du när elever inte vill vara med och samtala?
- Hur anpassar du strategierna så att alla elever utvecklas och lyckas?
- Är det något mer du vill tillägga?

